

ZESPÓŁ SZKÓŁ ENERGETYCZNYCH

im. prof. Kazimierza Drewnowskiego

20-346 Lublin ul. Długa 6 telefon (081) 744 33 14
REGON 000196138 NIP 946-18-17-011 tel./fax (081) 744 24 22
www.zsen.lublin.pl e-mail dn@zsen.lublin.pl e-mail anima@zsen.lublin.pl

SZKOLNY

PROGRAM PROFILAKTYKI

ZESPOŁU SZKÓŁ ENERGETYCZNYCH

IM. PROF. K. DREWNOWSKIEGO

W LUBLINIE

od roku szkolnego 2015 /2016

I. Założenia programu

Szkoła ma obowiązek zadbać o wszechstronny rozwój uczniów i kształtować u nich postawy warunkujące sprawne i odpowiedzialne funkcjonowanie we współczesnym świecie. Działalność wychowawcza i zapobiegawcza adresowana do młodzieży powinna obejmować promocję zdrowia psychicznego, zdrowego stylu życia oraz prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej.

Profilaktyka rozumiana jest jako proces wspierający człowieka w prawidłowym rozwoju i zdrowym życiu, poprzez zapewnienie pomocy potrzebnej w konfrontacji ze złożonymi, stresującymi warunkami życia, więc w efekcie umożliwiającymi mu subiektywnie satysfakcjonującego, społecznie akceptowanego bogatego życia¹.

Działania zapobiegawcze kierowane do młodzieży uwzględniać będą następujące obszary aktywności:

- wspomaganie nastolatka w konstruktywnym radzeniu sobie z pojawiającymi się trudnościami, które stwarzają zagrożenia dla prawidłowego rozwoju i zdrowego życia,
- ograniczenie i likwidowanie czynników ryzyka, zaburzających prawidłowy rozwój i zdrowe życie,
- inicjowanie i wzmacnianie czynników chroniących, które sprzyjają prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu.

Działania profilaktyczne organizowane będą systematycznie i kompleksowo na poziomach profilaktyki, uniwersalnej, selektywnej i wskazującej, wykorzystując strategie profilaktyczne: informacyjne, edukacyjne, alternatywne, interwencyjne, zmian środowiskowych.

Program skierowany jest do uczniów, rodziców, nauczycieli i innych pracowników szkoły.

Cele szkolnego programu profilaktyki wynikają z Programu Wychowawczego Szkoły i są spójne z treściami nauczania szkolnego zestawu programów nauczania. Ich przygotowanie i realizacja są zadaniem zarówno całej szkoły, jak i każdego nauczyciela. W realizacji programu szkołę wspierają instytucje zewnętrzne: poradnie psychologiczno-pedagogiczne, ośrodki pomocy psychologicznej, socjalnej, prawnej, instytucje państwowe.

Program realizowany jest w czteroletnim cyklu nauczania w Technikum Energetyczno-Informatycznym, w cyklu trzyletnim w Zasadniczej Szkole Zawodowej Nr 7 i uwzględnia systematyczne i kompleksowe oddziaływanie w ramach godzin wychowawczych, zajęć przedmiotowych jak i zajęć pozalekcyjnych.

¹ Definicja wyrastająca z poglądów E. T. Duffy'ego zmodyfikowana i rozwinięta przez Z. B. Gasia

II. Podstawy prawne działań profilaktycznych w szkole

- *Konwencja o prawach dziecka – Art33;*
- *Konstytucja Rzeczypospolitej – Art. 72;*
- *Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r.(tekst jednolity- Dz. U. z 2004 r. Nr.256, poz.2572: obowiązują od 17 grudnia 2004 r.; z późn. zm.);*
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r w sprawie udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (D. U. z 7 maja 2013 r , poz.532);*
- *Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity - Dz. U. z 2007 r Nr 70, poz.473;z późn. zm.);*
- *Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r Nr 10, poz. 55; z późn. zm.);*
- *Ustawie o zmianie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 23 lipca 2008r.(Dz. U. z 2008 r. Nr.180 poz. 1108). Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r (Dz. U. z 1994 r Nr 111, poz. 535z późn. zm.);*
- *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r Nr 179, poz.1485 z późn. zm.);*
- *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z dnia 20 września 2005 r Nr180, poz. 1493, z późn. zm);*
- *Ustawa z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (Dz. U. Nr 17, poz. 78, z późn. zm.);*
- *Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002r. nr.11, poz.109 z późn. zm.);*
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego (Dz. U. z 2002 nr 51 poz. 458);*
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 stycznia 2003 r .w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem/Dz. U. z 2003 r.Nr.26, poz.226);*
- *Ustawa z dnia 6 kwietnia1990 r. o Policji (Dz. U. Nr.30 poz.179 z późn. zm.);*

III. Diagnoza

Diagnoza środowiska szkolnego została przeprowadzona na podstawie badań ankietowych uczniów, rodziców i nauczycieli. Celem była diagnoza czynników chroniących i zachowań ryzykownych młodzieży w kontekście dostosowania Szkolnego Programu Profilaktycznego do aktualnych przepisów Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej.

Wnioski końcowe diagnozy.

Zdecydowana większość badanych uczniów jest zadowolona ze swojego kontaktu z kolegami i ze swojej pozycji w klasie i w szkole.

Większość uczniów ma osobiste poczucie bezpieczeństwa i jest zadowolona z kontaktów z rodzicami i poziomu materialnego rodziny.

Większość ma poczucie sprawstwa w swoim życiu, co wyraża się w: możliwości decydowania o sobie, w sposobie spędzania czasu wolnego, w możliwości rozwoju swoich zainteresowań. Większość ma wyobrażenie o swojej przyszłości i perspektyw życiowych.

Większość jest zadowolona ze swojego charakteru i ze swojego wyglądu.

Poniżej połowy badanych wskazuje na swoją inteligencję i zdolności.

Co trzeci badany jest zadowolony ze swoich kontaktów z nauczycielami.

Jeżeli chodzi o tendencje rozwojowe to młodzież w zdecydowanej większości chce odnieść sukces zawodowy w przyszłości.

Jako mocne strony dla poniżej połowy badanych jest - ambicja, dążenie do celu, wytrwałość. Inteligencja, nauka, wiedza, pamięć to dla co szóstego ucznia jest jego mocną stroną.

Przekłada się to na naukę w szkole. Większość stanowią uczniowie, którzy osiągają dostateczne oceny z nauczanych przedmiotów. Co czwarty uczeń - ma oceny na poziomie dopuszczającym. Co piąty uczeń ma oceny na poziomie dobrym, nieliczni uczniowie na poziomie bardzo dobrym.

Większość młodzieży nie korzysta z dodatkowych zajęć edukacyjnych.

Zdecydowana większość badanych respondentów nie powtarzało w swoim życiu żadnej klasy. Jednak części uczniów przydarzyła się taka sytuacja. Dotyczy to więcej niż co dziesiątego ucznia w większości w szkole ponadgimnazjalnej.

Zastanawiające jest, że około połowa badanych, pomimo średnich osiągnięć edukacyjnych, decyduje się na opuszczanie zajęć lekcyjnych. Niepokojącym zjawiskiem są ucieczki z lekcji w samotności.

Co trzeci badany regularnie odbywa praktyki religijne, co piąty przynajmniej raz w miesiącu, co piąty nie praktykuje zachowań religijnych.

W sytuacjach trudnych badana młodzież najczęściej stosuje strategie ucieczkowe tj.: słucha muzyki albo ogląda telewizję; zajmuje się komputerem (gry, Internet); stara się szybko zapomnieć o trudnościach; zajmuje się sportem lub długo spaceruje; szuka samotności; myśli ciągle o problemie i nie odpoczywa; leży , nic nie robi.

Niepokojącym problemem jest sięganie przez młodzież po środki psychoaktywne w radzeniu sobie w sytuacjach trudnymi i spędzanie czasu przed komputerem.

Jeżeli chodzi o szukanie pomocy to w sytuacjach związanych ze szkołą młodzież chętnie korzysta z pomocy pracowników szkoły(wychowawcy, pedagoga, dyrektora), lecz gdy dotyczy to ich spraw pozaszkolnych robi to sporadycznie.

Jeżeli chodzi o wsparcie rodziców to większość uczniów deklaruje, że rodzice spędzają z nim wspólny czas i interesują się jego sprawami. Lecz co dziesiąty uczeń nie spędza czasu z rodzicami i rodzice z nim nie rozmawiają i jego sprawach.

W sytuacji presji rówieśników większość młodzieży deklaruje odporność na wpływ, co trzeci odmawia , niewielka grupa unika towarzystwa rówieśników, tylko nieliczni robią to co chcą rówieśnicy.

Ponad połowa badanych obserwuje codziennie palących papierosy rówieśników; co trzeci widzi pijącego alkohol rówieśnika- kilka razy w miesiącu. Kilkanaście osób widzi zażywającego narkotyki lub dopalacze rówieśnika kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu. Natomiast co 10 uczeń widzi codziennie zażywającego narkotyki lub dopalacze rówieśnika. Oznacza to ,że sami mają dostęp do środków psychoaktywnych i są pod negatywną presją innych osób.

Postawa wobec używek jest zróżnicowana. Papierosy i alkohol, pomimo postrzegania przez większość jako środki uzależniające, mają przyzwolenie u co czwartego ucznia – papierosy , a u co trzeciego alkohol. Tylko w przypadku narkotyków i dopalaczy postawa przyzwalająca jest u co 24 ucznia, natomiast zdecydowana większość prezentuje postawę negatywną i dezaprobowującą wobec narkotyków i dopalaczy.

Średnia wieku inicjacji nikotynowej wynosi 13,4 lat. Średni wiek inicjacji alkoholowej badanej młodzieży wynosi: 13,7lat dla piwa i wina; 14,3 lat dla wódki. Około połowa badanej młodzieży miała doświadczenie upicia się w wieku 14,5 roku życia. Średni wiek inicjacji narkotykowej i dopalaczowej wynosi 14,1 lat..

Młodzież zdobywa środki psychoaktywne w różnoraki sposób.

Jeżeli chodzi o przemoc rówieśniczą na terenie szkoły to tyle samo młodzieży jej dokonuje co doświadcza .Głównymi formami przemocy są: złośliwość, oczernianie, ośmieszanie, wulgarne wymyślanie.

Zjawisko cyberprzemocy występuje marginalnie, niepokoi jednak akceptowanie zachowań mających charakter obrażania w czasie gier sieciowych, czatu itp.

Kilkunastu uczniów opuszcza zajęcia lekcyjne z obawy przed aktami przemocy.

Jeżeli dochodzi do zachowań przemocowych/ agresywnych, ma to miejsce po lekcjach, na przerwie, przed lekcjami. Większość uczniów nie była świadkiem zachowań przemocowych w szkole.

W sytuacji przemocy w szkole młodzież szuka pomocy u kolegów, pracowników szkoły, rodziców. Jest grono młodzieży :co piąty uczeń nikogo nie poprosił by o pomoc .

Jeżeli chodzi o instytucje mogące udzielić wsparcia ofiarom przemocy to ci trzeci uczeń szukałaby pomocy policji, co dziesiąty w Internecie. Zdecydowana większość uczniów czuje się w szkole bezpiecznie.

IV. Cele programu

Cel ogólny:

1. Zwiększenie dojrzałości emocjonalnej i funkcjonowania społecznego uczniów.

Cele szczegółowe szkolnego programu profilaktyki .

1. Dostarczenie uczniom wiedzy na temat :

- problemów i trudności związanych z aktualnym okresem życia, zadaniami jakie stoją przed młodą osobą do rozwiązania w okresie adolescencji,
- mechanizmów wchodzenia w uzależnienia i jego skutków w wymiarze jednostki, rodziny, społeczeństwa,
- przyczyn i skutków zachowań agresywnych i autoagresyjnych,
- analizy, refleksji (ewentualnej korekty) nad własnym systemem wartości w kontekście norm obowiązujących społecznie.

2. Nabycie i zwiększenie kompetencji społecznych u uczniów w zakresie:

- komunikacji interpersonalnej,
- rozwiązywania sytuacji trudnych,
- kontrolowania własnych emocji,
- świadomej odpowiedzialności za własne zachowanie
- planowania własnej przyszłości .

3. Zapewnienie pomocy psychologicznej i terapeutycznej uczniom z grup podwyższonego ryzyka i innym potrzebującym pomocy.

4. Promowanie zdrowego stylu życia poprzez stwarzanie sytuacji wychowawczych.
5. Rozwijanie zainteresowań i ukierunkowanie aktywności uczniów.
6. Zwiększenie świadomości nauczycieli i pracowników szkoły dotyczącej przyczyn i przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w szkole.
7. Podniesienie kultury wychowawczej u rodziców poprzez:
 - dostarczenie wiedzy z zakresu psychologii rozwojowej i pedagogiki,
 - poszerzanie umiejętności wychowawczych .

V. Formy realizacji

Szczegółowy plan działań profilaktycznych

Adresat działań profilaktycznych	Cele	Zadania	Formy realizacji	Realizator	termin	Wskaźnik realizacji celów
Uczniowie	1.Dostarczenie wiedzy na temat praw i obowiązków ucznia i procedur postępowania w sytuacjach trudnych.	Zapoznanie i przypomnienie praw i obowiązków uczniów: statut, regulaminy, Konstytucja RP, Prawa Człowieka, Prawa Dziecka itp.	Godziny wychowawcze, lekcje przedmiotowe, zebrania organizacji szkolnych, tablice	Wychowawcy klas, nauczyciele uczący, opiekunowie organizacji szkolnych.	IX rok szkolny	Kontrakty indywidualne z uczniami. Liczba uwag o uczniu w dzienniku. Liczba interwencji skierowań do pedagoga
	2.Kształtowanie świadomości na temat specyfiki okresu dojrzewania.	Uświadamianie znaczenia rozwoju własnego i zadań okresu dojrzewania. Wzbogacenie wiedzy na tematy związane z zasadami higieny pracy i nauki oraz higieny zdrowia psychicznego i	Godziny wychowawcze, zajęcia profilaktyczne – warsztatowe, lekcje biologii, WDŻ, indywidualne konsultacje Godziny wychowawcze, lekcje biologii, zajęcia sportowe,	Wychowawcy klas, nauczyciele uczący, pedagog, pielęgniarka szkolna, opiekunowie organizacji szkolnych i kół zainteresowań.	Cykl zajęć, spotkań w roku szkolnym wg harmonogramu planu wychowawczego klas.	Liczba uczniów biorących udział w lekcjach o tematyce zdrowotnej, zajęciach profilaktycznych, wycieczkach. Karty wycieczek. Liczba konsultacji pedagogiem szkolnym.

		somatycznego. Promowanie aktywnych form wypoczynku i spędzania czasu wolnego	wycieczki, wyjścia do kina , teatru, koła zainteresowań, konsultacje indywidualne gabloty, broszurki, plakaty			Liczba uczniów uczestniczących w kołach zainteresowań.
	3. Planowanie własnej przyszłości	Wzbogacanie wiedzy uczniów na temat krajowego i unijnego rynku pracy. Aktywne formy poszukiwania pracy.	Zajęcia na godzinach wychowawczych, WOS. Praktyki zawodowe krajowe i zagraniczne. Spotkania pracodawcami. Targi edukacyjne.	Doradca zawodowy, Dyrekcja, wychowawcy, nauczyciele, specjaliści ze środowiska zewnętrznego	Cykl zajęć; na poziomie klas I-IV wg harmonogramu planu dydaktycznego i wychowawczego klas.	Liczba uczniów uczestniczących w zajęciach, praktykach , spotkaniach.
	4. Poszerzenie wiedzy na temat zjawiska uzależnienia	Poszerzenie wiedzy uczniów na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych. Poznawanie mechanizmów, etapów i skutków uzależnień w wymiarze jednostki, rodziny, społeczeństwa.	Zajęcia lekcyjne i warsztatowe: G.W. W-f, WDŻ, biologii, interwencje, konsultacje indywidualne, udział w młodzieżowych grupach wsparcia, gabloty, broszury, plakaty, informacje na stronach internetowych.	Wychowawcy klas, nauczyciele, pedagog, inni specjaliści z placówek współpracujących ze szkołą	Cykl zajęć; na poziomie klas I-III. wg harmonogramu planu wychowawczego klas.	Liczba uczniów uczestniczących w zajęciach. Liczba interwencji skierowania do pedagoga. Ilość skierowań do placówek wsparcia

	5. Pomoc uczniom z grup podwyższonego ryzyka.	Motywowanie do podejmowanie osobistych wyborów i postanowień zmiany życia.	Konsultacje indywidualne, działania interwencyjne, kierowanie do specjalistów.	Wychowawcy klas, pedagog, nauczyciele Specjaliści z placówek wsparcia zewnętrznego	Rok szkolny	zewnętrznego.
	6. Uczenie szukania pomocy dla siebie	Zapoznanie z możliwościami uzyskania pomocy dla siebie	Godziny wychowawcze, spotkania ze specjalistami, gabłota i strona internetowa pedagoga szkolnego, tablice ogłoszeń	Wychowawcy, pedagog, nauczyciele. Specjaliści z placówek wsparcia zewnętrznego		Liczba indywidualnych konsultacji.
	7. Dostarczenie wiedzy na temat zjawiska agresji.	Zapoznanie z przyczynami i skutkami zachowań agresywnych i autoagresyjnych. Empatia – rozumienie innych. Rozwiązywanie konfliktów i problemów bez używania przemocy.	Godziny wychowawcze, zajęcia warsztatowe, spotkania ze specjalistami, zajęcia interwencyjne, indywidualne konsultacje, kontrakty z uczniami, System nagród i kar- Statut Szkoły, kierowanie do specjalistów, monitoring	Wychowawcy klas, pedagog, nauczyciele, pracownicy szkoły. Specjaliści z placówek wsparcia zewnętrznego	Cykl zajęć; na poziomie klas I-III, IV. wg harmonogramu planu wychowawczego klas.	Liczba uczniów uczestniczących w zajęciach. Liczba kar statutowych. Liczba skierowań do specjalistów.

	8. Rozwijanie umiejętności interpersonalnych.	Pomoc w adaptacji do nowej szkoły, komunikacji i współpracy w grupie Przygotowywanie i udział w imprezach, uroczystościach szkolnych i środowiskowych.	Zajęcia integracyjne warsztatowe dla klas pierwszych Akademie, apele, happeningi, akcje charytatywne, uroczystości i imprezy środowiskowe itp. Realizacja programu edukacyjno – informacyjnego „Stres pod kontrolą”, zajęcia warsztatowe, lekcje biologii, WDŻ Godziny wychowawcze, zajęcia warsztatowe, spotkania ze specjalistami, zajęcia interwencyjne, indywidualne konsultacje.	Wychowawca klasy , pedagog Opiekunowie organizacji szkolnych, nauczyciele Pedagog , wychowawcy klas, nauczyciel biologii, specjaliści Wychowawcy klas , pedagog i inni specjaliści. Wychowawcy klas, wszyscy nauczyciele, pedagog, inni specjaliści	Cykl zajęć; na poziomie klas I-III wg harmonogramu planu wychowawczego klas. Rok szkolny. Wg. Szkolnego harmonogramu imprez. Cykl zajęć; na poziomie klas I-IV wg harmonogramu planu wychowawczego klas.	Liczba uczniów uczestniczących w zajęciach integracyjnych i innych imprezach i uroczystościach szkolnych i pozaszkolnych. Liczba uczniów uczestniczących w zajęciach. Liczba uczniów uczestniczących w zajęciach. Liczba konsultacji ze specjalistami.
	9. Rozwijanie umiejętności intrapsychicznych	Radzenie sobie ze stresem. Rozpoznawanie, nazywanie i zaspokajanie uczuć i potrzeb Motywowanie do analizy, refleksji (ewentualnej korekty) nad własnym systemem wartości w kontekście norm obowiązujących społecznie.				
	10. Zdobywanie umiejętności efektywnego	Motywowanie do nauki. Poznajowanie zasad	Lekcje przedmiotowe, godziny		Cykl zajęć; na poziomie klas I-III wg	

	uczenia się.	efektywnego uczenia się. Uczestnictwo w dodatkowych zajęciach.	wychowawcze, kierowanie na badania specjalistyczne, konsultacje indywidualne, zajęcia warsztatowe, propagowanie pomocniczej literatury		harmonogramu planu wychowawczego klas.	Liczba uczniów uczestniczących w zajęciach. Liczba konsultacji ze specjalistami
Nauczyciele	1.Poszerzanie wiedzy o zjawiskach zagrażających zdrowemu rozwojowi młodzieży	Informowanie o zagrożeniach. Przekazywanie wiedzy o mechanizmach , skutkach uzależnień i innych zachowań ryzykownych.	Warsztaty dla zainteresowanych nauczycieli, literatura fachowa, indywidualne konsultacje.	Pedagog , pracownicy poradni psychologicznych	Wg planu doskonalenia zawodowego. Rok szkolny	Liczba nauczycieli doskonaląca swoje kompetencje wychowawcze. Liczba konsultacji pedagoga szkolnego.
	2.Pogłębianie wiedzy o formach pomocy.	Doskonalenie rozumienia istoty procesu pomagania, strategii i działań profilaktycznych. Czynniki ryzyka i czynniki chroniące.	Warsztaty dla zainteresowanych nauczycieli, spotkania w ramach zespołów klasowych, indywidualne konsultacje, literatura fachowa.	Jw.		
		Zapoznanie z możliwościami uzyskania pomocy, adresami ośrodków i instytucji.	Tablice ogłoszeń, strona internetowa pedagoga szkolnego,	Jw		

			indywidualne konsultacje z pedagogiem i innymi specjalistami.			
Rodzice	1. Pogłębianie wiedzy rodziców na temat specyfiki okresu adolescencji	Uświadamianie potrzeb i zadań rozwojowych młodzieży. Rola rodziców w tym okresie Informowanie o formach pomocy rodzinie świadczonej przez szkołę i inne instytucje	Zebrania klasowe, grupowe spotkania ze specjalistami, zajęcia warsztatowe, indywidualne konsultacje ze specjalistami, kierowanie do ośrodków pomocy psychologicznej, plakaty, broszury, ulotki, popularyzacja literatury fachowej	Wychowawcy klas, pedagog szkolny i inni specjaliści		Liczba rodziców na zebraniach. Ilość konsultacji u pedagoga szkolnego. Liczba skierowań do placówek wsparcia zewnętrznego.

W realizacji Szkolnego Programu Profilaktycznego Zespół Szkół Energetycznych im prof. Kazimierza Drewnowskiego współpracuje z:

1. Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną nr.1 w Lublinie.
2. Specjalistyczną Poradnię dla Rodzin w Lublinie.
3. Specjalistyczną Poradnię Terapii Rodzin w Lublinie.
4. Młodzieżowym Ośrodkiem Socjoterapii w Lublinie.
5. Ośrodkiem Leczenia Uzależnień Lublin w Lublinie.
6. Stowarzyszeniem Monar Poradnię Profilaktyki, Leczenia i Terapii Uzależnień w Lublinie.
7. „Agape” Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Uzależnionym w Lublinie.
8. Policją.
9. Sądem Rodzinnym.
10. Ośrodkami Pomocy Rodzinie.
11. Ośrodkami Pomocy Społecznej
12. Wydziałem Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Lublinie.
13. Placówkami opiekuńczo- wychowawczymi.
14. Lubelskim Samorządowym Centrum Doskonalenia Nauczycieli
15. Innymi placówkami wsparcia zewnętrznego i organizacjami pozarządowymi.

VI . Oczekiwane efekty realizacji programu

1. Nabycie przez młodzież wiedzy i umiejętności chroniących przed zachowaniami ryzykownymi. Uczniowie:.

- Znają i przestrzegają zasady funkcjonowania w szkole i środowisku zewnętrznym.
- Posiadają wiedzę zwiększającą rozumienie siebie i innych ludzi.
- Rozpoznają i dokonują wyboru wartości decydujących o dobrym życiu.
- Planują własne życie.
- Budują poczucia własnej wartości.
- Nawiązują satysfakcjonujące kontakty z rówieśnikami i innymi ludźmi.
- Budują pozytywny wizerunek własnej osoby.
- Mają wiedzę i rozumieją mechanizmy wchodzenia w uzależnienia.
- Znają zagrożenia związane z Internetem.
- Rozwiązują sytuacje trudne bez sięgania po środki psychoaktywne lub inne zachowania ryzykowne.
- Wiedzą gdzie szukać pomocy w przypadku problemów szkolnych.
- Potrafią odmawiać i radzą sobie z negatywną presją grupy.
- Spędzają czas wolny w sposób, który jest wolny od używania substancji psychoaktywnych.
- Współpracują w zespole.
- Stosują techniki uczenia, które zapobiegają niepowodzeniom szkolnym.

2. Kompetencje wychowawcze rodziców na wyższym poziomie.

3. Umiejętności intrapsychiczne i interpersonalne nauczycieli na wyższym poziomie.

VII . Procedury interwencji

Procedury postępowania nauczycieli wobec młodzieży w sytuacjach trudnych:

A. Procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją²

1. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji nauczyciel powinien:

1.1 Przekazać informacje wychowawcy klasy.

1.2 Wychowawca informuje o fakcie pedagoga / psychologa szkolnego i dyrektora szkoły.

1.3 Wychowawca wzywa do szkoły rodziców / prawnych opiekunów/ ucznia:

- przekazuje uzyskaną informację,
- przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz uczniem w ich obecności,
- w przypadku potwierdzenia informacji zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem,
- w toku interwencji profilaktycznej można zaproponować rodzicom skierowanie ich dziecka do specjalistycznej placówki i udział w programie terapeutycznym.

1.4 Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalista d.s. nieletnich).

1.5 Podobnie, w sytuacji gdy, szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia spotkanie pedagogiem, psychologiem itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

1.6 Jeżeli zachowania świadczące o demoralizacji przejawia uczeń który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych czy popełnienie przestępstwa, to postępowanie nauczyciela określają Statut Szkoły oraz procedury zawarte w Programie Wychowawczym i Programie Profilaktyki Zespołu Szkół Energetycznych im. prof. Kazimierza Drewnowskiego.

² Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Dyrektora Zespołu Szkół Nr 10/2008 z dnia 29.04.2008r.

- 1.7 W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art.304 § 2 kodeksu postępowania karnego, dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuraturę lub policję.
- 1.8 Ustalenie przez wychowawcę w porozumieniu z dyrektorem sankcji dla ucznia w oparciu o Statut Szkoły.
- 1.9 Przekazanie rodzicom pisemnej lub ustnej informacji na temat konsekwencji wyciągniętych wobec ucznia wynikających ze Statutu Szkoły.

2. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków

- Powiadomienie o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy.
- Odizolowanie ucznia od reszty klasy, ze względów bezpieczeństwa nie pozostawienie go samego: stworzenie warunków, w których nie będzie zagrożone jego życie i zdrowie.
- Wezwanie lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenie pomocy medycznej.
- Zawiadomienie o fakcie dyrektora placówki oraz rodziców/ opiekunów prawnych, których się zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu w szkole, czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go funkcjonariuszom policji decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia w porozumieniu z dyrektorem szkoły.
- Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu odmawiają przyjęcia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia albo zagraża życiu i zdrowiu innych osób. W przypadku stwierdzenia nietrzeźwości, policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień (maksymalnie 24 godziny). O fakcie umieszczenia zawiadamia rodziców/ opiekunów ucznia oraz sąd rodzinny jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.
- Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, to dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym policji (specjalisty ds. nieletnich) lub sądu rodzinnego.
- Spożywanie alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który ukończył 17 lat, stanowi wykroczenie z art. 43 ust.1 *Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu*

w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Należy o tym fakcie powiadomić policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

- Ustalenie przez wychowawcę w porozumieniu z dyrektorem sankcji dla ucznia w oparciu o Statut Szkoły.
- Przekazanie rodzicom pisemnej lub ustnej informacji na temat konsekwencji wyciągniętych wobec ucznia wynikających ze Statutu Szkoły.

3. Przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk

- Nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
- Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły wzywa policję.
- Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

4. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk

- Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży, teczek ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.
- O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/ opiekunów ucznia, wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
- W przypadku, gdy uczeń mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczek, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.

- Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.
- Ustalenie przez wychowawcę w porozumieniu z dyrektorem sankcji dla ucznia w oparciu o Statut Szkoły.
- Przekazanie rodzicom pisemnej lub ustnej informacji na temat konsekwencji wyciągniętych wobec ucznia wynikających ze Statutu Szkoły.

B. Procedury postępowania w przypadku zagrożenia zdrowia bądź życia w wyniku wypadku lub czynu karalnego³

1. W razie zagrożenia przeciw pożarowego postępować zgodnie z instrukcją przeciw pożarową.

2. Na boisku lub w budynku szkoły:

- zawsze zostajemy z uczniem, który uległ wypadkowi i z grupą,
- wysyłamy jednego z uczniów po najbliższą osobę dorosłą lub wołamy
- pomoc,
- zawiadamiamy pielęgniarkę i dyrekcję, a jeżeli wymaga tego sytuacja pogotowie ratunkowe,
- udzielenie uczniowi pomocy przedmedycznej do czasu przybycia pielęgniarki lub pogotowia ratunkowego,
- powiadamiamy rodziców ucznia,
- ze zdarzenia sporządzamy protokół zgodnie z przepisami bhp.

3. W wyniku czynu karalnego:

3.1 Postępowanie wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa:

- niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły,
- ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia,
- przekazanie sprawcy(o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę,
- powiadomienie rodziców ucznia – sprawcy,

³ Załącznik Nr 2 do Zarządzenia Dyrektora Zespołu Szkół Nr 10/2008 z dnia 29.04.2008r

- niezwłoczne powiadomienie policji przypadku gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała itp.),
- zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa, lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie je policji,
- ustalenie przez wychowawcę w porozumieniu z dyrektorem sankcji dla ucznia w oparciu o Statut Szkoły,
- przekazanie rodzicom pisemnej lub ustnej informacji na temat konsekwencji wyciągniętych wobec ucznia wynikających ze Statutu Szkoły.

3.2 Postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego:

- udziela pierwszej pomocy przedmedycznej, bądź zapewnia ją poprzez wezwanie pielęgniarki lub lekarza w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń,
- niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły,
- powiadamia rodziców ucznia,
- niezwłocznie wzywa policję w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczania śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

Wszystkie zdarzenia wymagają przygotowania pisemnej informacji bądź w postaci protokołu powypadkowego i notatki pisemnej.

C. Procedury interwencji doraźnej w sytuacjach zachowań agresywnych i przemocowych⁴

1. Przerwanie zachowania agresywnego.
2. Jeżeli zachowanie agresywne występuje podczas zajęć lekcyjnych i konieczne jest wsparcie nauczyciela, to wówczas nauczyciel wysyła jednego z uczniów po dyrektora.
3. Osoba podejmująca interwencje:
 - a) powinna unikać:
 - agresji fizycznej,
 - agresji słownej,
 - okazywania niepewności,
 - długich monologów i moralizowania,

⁴ Załącznik Nr 3 do Zarządzenia Dyrektora Zespołu Szkół Nr 10/2008 z dnia 29.04.2008r

- wchodzenia w rolę sprawcy (by mu pokazać co czuje osoba poszkodowana),
- b) powinna natomiast:
- reagować stanowczo,
 - mówić prosto i jasno,
 - traktować sprawcę jak osobę, która może wziąć odpowiedzialność za swoje czyny,
 - jeśli to konieczne to użyć siły, ale tylko tyle, o ile potrzeba np. do rozdzielenia bijących się uczniów,
 - szanować ucznia (mówić o zachowaniu, nie o osobie).
4. Poinformowanie wychowawcy o zdarzeniu.
 5. Przeprowadzenie przez wychowawcę rozmowy z uczniem o zdarzeniu w obecności nauczyciela świadka zdarzenia (zidentyfikowanie ofiary, agresora, świadka, ocenienie zdarzenia i wyciągnięcie wniosków).
 6. Poinformowanie rodziców/opiekunów prawnych ucznia o zdarzeniu.
 7. Zgłaszanie się powtarzających sytuacji do pedagoga, dyrektora.
 8. Natychmiastowe poinformowanie przez wychowawcę pedagoga i dyrektora o przypadku szczególnie drastycznych zachowań agresywnych (stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia).
 9. Ustalenie przez wychowawcę w porozumieniu z dyrektorem sankcji dla ucznia w oparciu o Statut Szkoły.
 10. Przekazanie rodzicom pisemnej lub ustnej informacji na temat konsekwencji wyciągniętych wobec ucznia wynikających ze Statutu Szkoły.

Należy reagować na każdą sytuację, w której występuje agresja i przemoc (brak reakcji komunikuje uczniom, że mają prawo tak się zachowywać).

Interwencja powinna być odnotowana w dokumentacji szkolnej z godnie z przyjętymi przez szkołę procedurami.

VIII. Ewaluacja

1. Podstawową formą ewaluacji jest ewaluacja wyniku, polegająca na dwukrotnym (na wejściu i wyjściu) zbadaniu przedstawicieli społeczności szkolnej w zakresie założonych celów programu.
2. Kryteria:
 - a) Kryterium zgodności:
 - zgodność efektów programu z założonymi celami,
 - zgodność celów programu z potrzebami adresatów programu, środowiska lokalnego itp.,
 - zgodność wiedzy i umiejętności nabytych przez uczestników programu z zaplanowanymi w nim.
 - b) Kryterium efektywności: - zmniejszenie ilości niewłaściwych, ryzykownych zachowań u młodzieży.
3. Metody zbierania informacji:
 - a) Metody bezpośrednie: - obserwacja, analiza odpowiednich dokumentów szkolnych, analiza osiągnięć uczniów, wywiady, itp.
 - b) Metody pośrednie: - ankiety i kwestionariusze własnej konstrukcji utworzone na podstawie powszechnie przyjętych zasad diagnostycznych stosowanych w pedagogice i psychologii.
4. Opracowanie i prezentacja wyników badań.

Ewaluację przeprowadzać będzie Zespół zadaniowy ds. wychowania i profilaktyki. Z wynikami badań zapoznana będzie Rada Pedagogiczna , Rada Rodziców, Samorząd Uczniowski.

Modyfikacje

Szkolny Program Profilaktyki stanowi zwartą całość i jego pełna realizacja pozwoli na osiągnięcie celów, niemniej jednak dopuszczalne są możliwości wprowadzenia zmian i poprawek wynikających z aktualnych potrzeb zainteresowanych podmiotów.

Program opracowano pod kierunkiem

mgr Aliny Krzyżanowskiej- pedagoga szkolnego

Zespół autorski:

mgr Anna Koput –Zalewska- wicedyrektor , nauczyciel j. angielskiego

mgr Anna Pietrys- nauczyciel geografii i WOS

mgr inż. Leszek Widz- nauczyciel przedmiotów zawodowych-informatycznych

mgr Artur Nakonieczny- opiekun Samorządu Uczniowskiego